

Analys av de ekonomiska effekterna till följd av coronapandemin

2021-03-29

Annika Lotterberg
Ekonomiavdelningen

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Generella statsbidrag	4
3	Riktade statsbidrag	4
3.1	Hälsa- och sjukvård, äldre- och funktionshinderomsorg	4
3.2	Kompensation för höga sjuklöner	5
3.3	Nedsättning av arbetsgivaravgifter	5
3.4	Boverket.....	5
4	Hur har förvaltningarna påverkats av coronapandemin?	6
4.1	Barn- och utbildningsförvaltningen.....	6
4.2	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen.....	6
4.3	Äldre- och omsorgsförvaltningen.....	7
4.4	Kultur- och fritidsförvaltningen.....	7
4.5	Kommunstyrelseförvaltningen.....	8
4.5.1	Samhällsbyggnadskontoret	8
4.5.2	HR, IT, Ekonomi & upphandling.....	8

1 Sammanfattning

Kommunen har redovisat ökade kostnader om totalt 27,6 mnkr till följd av coronapandemin. De generella statsbidragen som kommunen har fått till följd av coronapandemin är 63,1 mnkr och de riktade statsbidragen uppgår till 35,3 mnkr.

Då det gäller redovisning av merkostnader och minskade intäkter som är kopplade till pandemin är det mycket svårt att sammanställa detta. Orsaken är att stora delar av de uppkomna kostnaderna inte har markerats på det sättet i ekonomisystemet, vilket gör att det är svårt att ge en rättvisande bild av läget i kommunen. När det gäller intäkterna är det ännu svårare att uppskatta hur omfattande intäktsbortfallet har varit och att kunna säkerställa att bortfallet har en direkt eller indirekt koppling till coronapandemin. Därför har ingen total sammanställning gjorts för att åskådliggöra merkostnader och minskade intäkter på ett detaljerat sätt.

2 Generella statsbidrag

Under 2020 har staten vid två tillfällen beslutat att öka kommunernas generella statsbidrag till följd av coronapandemin. För Tyresö kommun har detta inneburit att ett tillskott har skett på totalt 63,1 mnkr.

3 Riktade statsbidrag

Riksdagen och regering har fattat flera beslut för att kompensera landets kommuner och regioner för merkostnader och förlorade intäkter på grund av hanteringen av coronaviruset. Det berör bland annat hälso- och sjukvård, äldre- och funktionshinderomsorg, kollektivtrafik, testning, tillsyn av servering samt att motverka konsekvenser av isolering för äldre. Tyresö kommun har fått riktade bidrag som uppgår till cirka 35,3 mnkr för år 2020.

3.1 Hälso- och sjukvård, äldre- och funktionshinderomsorg

Statsbidrag för merkostnader, som regioner och kommuner haft under perioden 1 februari-30 november 2020, har kunnat sökas hos Socialstyrelsen. Inom ramen för anslaget på 20 mdkr för perioden februari–november 2020 har Tyresös kommun fått 14,6 mnkr i ersättning.

Regeringen aviserade i januari 2021 att statsbidraget för merkostnader förlängs till och med december månad 2020 och att ytterligare en miljard kronor tillförs.

Detta förslag innebär att förordningen om merkostnader behöver ändras. Eventuellt beviljade medel kommer att redovisas år 2021.

3.2 Kompensation för höga sjuklöner

Bidraget, kompensation för höga sjuklöner, innebär att alla arbetsgivare i Sverige har fått ersättning för hela sjuklönekostnaden som de har redovisat i arbetsgivardeklarationen för perioden april-juli 2020. För de sjuklönekostnader som redovisas efter juli månad gäller en annan grund för beräkning. Kostnaden för sjuklön ersattes fr.o.m. augusti med olika procentsatser beroende på hur höga kostnader arbetsgivaren haft. För Tyresö kommun har det inneburit ett bidrag på totalt 20,0 mnkr för 2020.

Sjuklöner Tyresö kommun

Kortidssjukfrånvaro	2017	2018	2019	2020	2020
Barn och utbildningsförvaltningen	8 816	8 580	12 596	19 997	-12 007
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen	786	938	1 416	1 920	-1 228
Äldre- och omsorgsförvaltningen	1 966	2 730	4 013	5 910	-4 311
Kultur- och fritidsförvaltningen	175	246	353	602	-354
Kommunstyrelseförvaltningen	1 749	1 916	2 861	3 440	-2 113
Finansförvaltningen	0	143	0	835	0
Summa Tyresö kommun, tkr	13 492	14 553	21 239	32 704	-20 013

I ovanstående tabell redovisas statsbidraget fördelat per förvaltning i kolumnen till höger. I resterade kolumner redovisas faktiska sjuklönekostnader per förvaltning under åren 2017-2020. Av tabellen syns de kraftigt ökade kostnaderna för sjuklöner under år 2020 jämfört med föregående år. Långtidsfrånvaron har inte redovisats i tabellen då det finns relativt små skillnader vid en jämförelse mellan åren. Sammanfattningsvis kan konstateras att detta riktade statsbidrag har medfört att verksamheterna blivit väl kompenserade för de ökade kostnaderna för sjuklöner i samband med coronapandemin.

3.3 Nedsättning av arbetsgivaravgifter

Beslut om nedsättningen av arbetsgivaravgifter innebar att Tyresö kommun kunde begära nedsättning av arbetsgivaravgifterna för maximalt 30 av de anställda för perioden mars till och med juni 2020. För Tyresö kommun

innebar det ett bidrag på 636 tkr. Bidraget har behållits centralt och inte fördelats ut till verksamheterna.

3.4 Boverket

För att stödja vissa lokalhyresgäster med anledning av coronapandemin beslutade regeringen att avsätta 5 mdkr i stöd till fastighetsägare för tillfälligt sänkta fasta hyror för utsatta branscher. Tyresö kommun har fått bidrag om 94 tkr för år 2020. De sänkta hyreskostnaderna uppgår till totalt 284 tkr.

4 Hur har förvaltningarna påverkats av coronapandemin?

4.1 Barn- och utbildningsförvaltningen

När det gäller Barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsområden, har det ekonomiska resultatet totalt sett haft relativt liten effekt på verksamheterna. Sjuklönerna har varit höga men de har till stor del ersatts med det statliga bidraget för höga sjuklöner.

På grund av coronapandemin har förvaltningen haft ökade kostnader främst avseende inhyrd personal, skyddsmaterial och utökade städkostnader. Dessa kostnader har inte ersatts med några riktade statsbidrag. Den utbetalade coronabonusen till kommunens anställda har belastat förvaltningen med cirka 2,0 mnkr.

4.2 Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har haft ökade kostnader på grund av coronapandemin som uppskattas till 1,9 mnkr under år 2020 fördelat enligt nedan:

- ✓ varav vuxna med missbruksproblem 1,0 mnkr
- ✓ varav skyddat boende 0,2 mnkr
- ✓ varav ekonomiskt bistånd 0,3 mnkr
- ✓ varav socialpsykiatri 0,4 mnkr

Externa placeringar har i flera fall förlängts på grund av att personen tillhört riskgrupp eller befarats sprida smitta vid hemtagning till mer självständigt boende.

De minskade intäkterna på grund av coronapandemin uppskattas till totalt 3,1 mnkr under 2020. Orsaken är att pandemin medfört ett försenat flyktingmottagande och därmed lägre intäkter från migrationsverket om cirka

2,9 mnkr jämfört med budgeterat samtidigt som kostnaderna, främst för boendeplatser, varit i princip oförändrade. Minskade intäkter om 0,2 mnkr rör även arbetsmarknad på grund av minskade intäkter i cafeteria.

Statlig ersättning från socialstyrelsen för kostnader på grund av covid-19 har kommit förvaltningen tillhanda om cirka 0,4 mnkr. Ersättningen har varit relativt låg då socialstyrelsen endast ersatt kostnader som härrör till socialpsykiatri och inte för övrig verksamhet inom individ- och familjeomsorg.

Förvaltningen har haft kostnader om 0,3 mnkr för utbetald coronabonus till all personal.

4.3 Äldre- och omsorgsförvaltningen

Inom äldre- och omsorgsförvaltningen har båda verksamhetsområdena påverkats mycket av pandemin. Verksamheterna i stort sätt fått ersättning för samtliga merkostnader.

Totalt har förvaltningen sökt medel från Socialstyrelsen för merkostnader på grund av coronapandemin för 11,3 mnkr vilket i stora drag har kompenenserat höga personalkostnader, köpta platser pga. smitta, skyddsmaterial, tillfällig personlig assistans enligt LSS. Utöver det har verksamheterna fått ytterligare totalt 4,3 mnkr i ersättning för höga sjuklönekostnader från staten.

Att staten ersatte sjuklönekostnaderna har påverkat resultatet positivt likaså att ”indirekt/administrativ” minskat under året då utförarna främst ägnat sig åt kärnuppgifter och minimerat APT, utveckling, utbildning osv.

Coronapandemin har medfört lägre kostnader för köpt verksamhet framförallt på grund av lägre efterfrågan och pausade verksamheter. Det är dock svårt att bedöma hur mycket lägre kostnaderna som är kopplade till pandemin har varit.

Den utbetalade coronabonusen har belastat förvaltningen med cirka 0,7 mnkr. Sammantaget anses förvaltningen i stort sätt fått ersättning för alla merkostnader som är kopplade till coronapandemin.

4.4 Kultur- och fritidsförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen har redovisat kostnader om drygt 0,4 mnkr som gäller bland annat extra städning i biblioteken och i toaletterna i Alby, köpt in plexiglas till receptionen i biblioteket för att minska smittspridning och skydda personal. Biblioteksverksamheten har även haft kostnader för skyltar och klistermärken om att hålla avstånd i verksamheterna.

Samtidigt har förvaltningen haft minskade kostnader för projekt och evenemang som blivit inställda under året. Det är svårt att uppskatta hur mycket mindre kostnader som coronapandemin har påverkat verksamheten.

Verksamheten har haft minskade intäkter gällande tillfälliga lokalupplåtelser som bland annat Kvarnhjulet och hallar och minskningen uppskattas till strax under 1,0 mnkr.

Verksamheten uppskattar att statsbidragen har minskat med omkring 0,9 mnkr för etablering och introduktion för nyanlända. Detta bidrag går dock hand i hand med kostnaderna som minskats med motsvarande nivå det vill säga resultatet har inte påverkats totalt men aktiviteterna har varit mindre omfattande på grund av färre nyanlända.

KFN har under året fått bidrag på 354 tkr i sjuklönersättning och den utbetalade coronabonusen har belastat förvaltningen med 114 tkr. Ingen annan kompensation har kommit förvaltningen tillgodo förr de uteblivna intäkterna eller ökade kostnaderna.

4.5 Kommunstyrelseförvaltningen

4.5.1 Samhällsbyggnadskontoret

Coronapandemin har påverkat verksamheterna då intresset för nya bostäder har sjunkit vilket gör att nya områden inte exploaterats av byggaktörer i samma takt som tänkt. Det har medfört en minskad intäkt men det är svårt att avgöra hur stor intäktsförlusten är i dagsläget.

På grund av coronapandemin har många privatpersoner startat mindre byggprojekt i sina bostäder vilket har visat sig genom att fler små bygglovsansökningar har inkommit. Antalet ökade bygglovsansökningar för mindre byggprojekt täcker tyvärr inte upp intäkterna för det bortfall som kommer från större nybyggnationer från byggaktörer. Det går inte att bryta ur vad det rör sig om för belopp på minskade intäkter

Fastighet har fått del av statsbidraget som rör ersättning till fastighetsägare för tillfälligt sänkta fasta hyror med 94 tkr. Samtidigt har hyrorna sänkts med totalt 284 tkr under 2020.

Kretsloppscentralen har haft ökade kostnader cirka 2,9 mnkr då de bland annat har köpt in fler containrar och tömningarna har varit mer frekventa.

4.5.2 HR, IT, Ekonomi & upphandling

Under coronapandemin har flera centrala funktioner hjälpt till och stöttat att snabbt utveckla funktioner under året för att hantera effekterna av pandemin.

HR har utvecklat och utökat bemanningsfunktionen inom äldreomsorgen.

För ekonomi och upphandling gjordes en stor insats tillsammans för att bygga upp det så kallade coronalagret. Kommunen har återsökt och fått ersättning för nerlagd tid och materialkostnader så som munskydd, förkläden, desinfektionsmedel mm men även hyra av container då det är reglerat hur vissa

av produkterna skulle förvaras. Kostnaderna för detta är inget som har påverkat verksamheterna i resultatet för 2020 då en stor del har blivit ersatt via bidrag och material som nyttjades av privata aktörer eller andra kommuner har fakturerats. Den del som inte har täckts av bidraget från socialstyrelsen har kostnadsbelastat de verksamheter som hämtat material från coronalagret.

IT- och digitaliseringsstaben har haft merkostnader för bland annat för satsning på digitala system och viss utrustning men dessa kostnader har inte varit så höga.

De totala kostnaderna som berör enheterna inom HR, IT, Ekonomi och upphandling uppgår till cirka 3,0 mnkr. De kostnader som har fakturerats vidare till privata aktörer och andra kommuner uppgår till cirka 0,8 mnkr. Totalt sett har enheternas resultat inte påverkats negativt med tanke på de bidrag som har influtit.

Arvoden till politiker har blivit omkring 0,3 mnkr lägre bland annat på grund av att strategidagarna blev inställda samt att färre sammanträden har hållits.

Kommunstyrelseförvaltningen som helhet har blivit ersatt med cirka 2,1 mnkr för höga sjuklönekostnader vilket mer än väl täcker de merkostnader för sjuklöner som kan härröras till coronapandemin. Den coronabonus som utbetalades till personalen på kommunstyrelseförvaltningen uppgick totalt cirka 0,7 mnkr.